

Magyar Temetkezés

**KEGYELETI
SZAKMAI KIADVÁNY**

2004. június

◆ *Keletfa*
Új termék!

President hatszög

H-4405 Nyíregyháza,
Lujza u. 6.
Tel.: 06 (42) 460-782
460-785
Fax: 06 (42) 460-783
e-mail: keletfa@hu.inter.net
www.keletfa.hu

Kedves Olvasó!

Legutóbbi találkozásunk óta a kegyeleti szakmában sok, érdeklődésre számot tartó esemény történt. Az idei tavasz a kiállítások, a be és megmutatkozások ideje volt. A sort a Karsol kezdte, öt helyszínen rendezték meg igényes termékbemutatójukat.

Itthonról sokan voltak kíváncsiak arra, hol tartanak Olaszországban a kegyeleti szakma képviselői, majd Pünkösöd előtt a Keletfa, a Komfen, valamint az E&P, Császártöltésen látványosan megrendezett kiállítása zárta a tavaszi bemutatók sorát.

Előző számunkban megjelent a temetkezési törvény módosításának vitaindítója, jelen számunkban visszatértünk, a vitaindítótól eltérő véleménnyel.

A szakma örömeire szolgál gratulálni két kitüntetettnek, Dr. Andor Ferencnek és Puskás Bélának, akik a Magyar Hadisír gondozás területén kifejtett tevékenységükért vehettek át elismerést a Honvédelmi Minisztertől.

Megemlékezett Szeged városa a 125 évvel ezelőtti nagyárvízről, ahol jelen voltak Szeged testvérvárosainak küldöttei, s azoknak a településeknek a képviselői, akik az árvíz után a helyreállítási munkákban segítettek.

A Kecskeméti Kertészeti Konferencián a kertészeti kultúra fejlődése volt a főszereplő, valamint felmerült egy szakmai kamara létrehozásának igénye is.

Mexikó halotti kultúráját idézte fel egy kiállítás, s egy másik, amely a Kerepesi Temető legszebb női szobrait mutatta be.

Szerkesztő társaim nevében is kívánok Önöknek pihentető nyarat, feltöltődést, s következő megjelenésünkig – szeptember vége - továbbra is várjuk leveleiket, telefonjaikat, írásaikat, vállalkozásukról, s mindenről, amely a kegyeleti szakmát érinti.

*Sas Erzsébet
főszerkesztő*

100 éves a Kiskőrösi Temető kápolnája

Tartalom

A temetkezési törvény módosításáról egy másik vélemény	4-5-6. oldal
Tudósítás az OTEI taggyűléséről	7. oldal
Holocaust	8. oldal
Magas színvonalú szakmai kiállítás	9-10-11. oldal
„Tamás, Jutka és a temető”	12-13. oldal
Magyarok Itáliában	14-15-16. oldal
„Az örök múzsa”	17. oldal
A Nagy Víz Áldozatai	18-19. oldal
A kertészeti kultúra fejlődése	20-21. oldal
Los Dias de los Muertos	22-23. oldal
Magyar Hősök és Mártírok Emléknapja	24. oldal
Hírek	25. oldal
Szakmai sikorsorozat Made in Karsol	26-27. oldal

Magyar
Temetkezés
KEGYELETISZAKMAI KIADVÁNY • 2009. június

Magyar Temetkezés Kegyeleti Szakmai Kiadvány
Megjelenik negyedévenként
Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület lapja.

Felelős kiadó: Simóka Kálmánné dr. az OTEI Elnöke 1086 Budapest, Fiumei út 16.

Szerkesztőség: Panteon Kegyeleti Szolgáltató Kft. Szekszárd, Alkony utca 1. Tel/Fax: 74/511-755, E-mail: panteon1@axelero.hu

A szerkesztő bizottság tagjai: Kovács Krisztina, Marján Tibor, Nyakas László, Puskás Tibor

Főszerkesztő: Sas Erzsébet - Telefon: 06-20/5-749474

Nyomda: Kerényi Nyomda Kft. Szekszárd, Epreskert u. 3. Tel: 74/413-501 E-mail: kerenyiz@kerenyiz.axelero.net - **Felelős vez:** Kerényi Zoltán
(A következő számunk lapzártája szeptember 10. Ezt követően küldött kéziratokat nem áll módunkban e számban leközölni.)

A temetkezési törvény módosításáról egy másik vélemény!

Simóka Kálmánné dr. az OTEI elnöke

A Temetkezési Szolgáltatók Egyesületei nevében az alábbi észrevételekkel és véleményekkel kívánunk kapcsolódni a „Magyar Temetkezés” 2004. márciusi újságban megjelent „A temetkezési törvény módosításáról” c. vita-indító cikkben foglaltakhoz.

§

Mielőtt rátérnénk - a nem csak elgondolkodtató, hanem egyes pontjait tekintve megdöbbentő véleményt tükröző- cikk egyes bekezdéseiben foglaltakkal kapcsolatos észrevételeink részletezésére, hangsúlyozni szeretnénk, hogy számunkra meghatározóak az alábbi alap kérdések:

- a temetőkre vonatkozó, a tulajdoni viszonyoktól, és a települések, illetve a temetők
- méretétől *viszonylag független*, egységes törvényi szabályozási igénye,
- a tulajdonhoz kapcsolódó kötelezettségek és jogok pontos elhatárolása,
- a vonatkozó egyéb törvényi előírások, és önkormányzati rendeletek kapcsolata.

Véleményünk szerint az egyik alapprobléma az, hogy mind a jelenleg hatályos Ttv., mind pedig annak a tervezett módosítása nem rendezi azt a (elsősorban szakmai) problémát, ami a területileg (és tulajdonjogilag is) meg lehetőségesen vegyes képet mutató temetőket gyakorlatilag egységes kezeléssel, szabályozza.

Megítélésünk szerint ez az egyik eleme annak a meglévő problémahalmaznak, amelyet a cikk írója megpróbál „felfűjni” újabb feszültséget szítva a szakma különböző szereplői között.

§

Ami a második, és a harmadik helyen jelzett problémát illeti, ezek viszonylag szorosan összefüggnek. A tulajdonjoghoz kapcsolódó kötelezettségeket és jogokat illetően, úgy gondoljuk, hogy a - magát gazdasági szakembernek tartó - cikk írójától, mint nagy szakmai tapasztalattal rendelkező vezetőtől elvárható lenne, hogy az önkormányzati tulajdonú köztemetőkkal kapcsolatos üzemeltetési, fenntartási kérdéseknél ne hagyja figyelmen kívül a tulajdonos önkormányzatokra vonatkozó törvényi szinten deklarált kötelezettségeken kívül a jogszabályalkotó által - szintén törvényben - biztosított jogokat. (Ttv. 6.§ (3), és a 16.§ d/ pont)

A két jogszabályhely tartalmát és szövegezését is figyelembe véve egyértelmű a jogszabályalkotó azon szándéka, hogy bár a temető üzemeltetéséről a temető tulajdonosának kell gondoskodnia, a törvény a tulajdont érintően egyfajta jogot is biztosít. A temető üzemeltetésére vonatkozó kötetlen rendszeren belül a törvény - a 16.§ d/ pontjában nem csak azt írja elő, hogy tulajdonos egyes temetői létesítményeket (ravatalozó, boncolóhelyiség - csoport, és ezek technikai berendezései, tárolók, és hűtők, valamint a temető egyéb közcélú létesítményeit) biztosítani, karbantartani köteles, hanem az üzemeltető számára biztosítja ezek *m ű k ö d t e t é s i* jogát is. Nem igényel különösebb indokolást (talán a cikk írója - mint temető üzemeltető- előtt is ismeretes), hogy a nevezett létesítmények közös használata adott esetben több problémát (és adott esetben kárt is) okozhat, mint amennyi előnyt, illetve a külső temetkezési vállalkozások tekintetében hátrányt jelenthet a cikk írója szerinti versenyszabadság „korlátozása” amit a szerző külső vállalkozások temetőn belüli szolgáltatások végzése tekintetében felvett.

Úgy gondoljuk a jogszabályalkotó ezzel a szabályozással a tulajdonosra bízta annak eldöntését, hogy a temetői infrastruktúrát saját maga kívánja működtetni, vagy lehetővé teszi minden külső vállalkozás számára azok szabad használatát. Ebből kiindulva, amennyiben a tulajdonos saját maga kívánja ezeket működtetni, ez nem tekinthető

a Ttv. oly sokszor hivatkozott 17.§ (2) bekezdésében rögzített szabály megsértésének, különösen akkor, ha ezt következetesen valamennyi temetkezési vállalkozással szemben egységesen alkalmazza. Ez számunkra azt jelenti, hogy a tulajdonosnak joga van eldönteni, hogy az általa létesített infrastruktúrát ki működtesse. Ennek ellenkezője a tulajdonjog korlátozását jelentené, ami alkotmányellenes.

§

Álláspontunk szerint ez utóbbi jogszabályhelyi előírás megsértése nem is értelmezhető azokban az esetekben ahol a temető üzemeltetője nem temetkezési szolgáltató.

A vitaindító cikk szerzőjének véleményével ellentétben egy ilyen tulajdonosi döntés abban az esetben sem tekinthető a verseny szabadságát korlátozó döntésnek, ha a temető infrastruktúráját temetkezési szolgáltatást is végző vállalkozás üzemelteti, működteti, mivel a versenysemlegességet ebben az esetben a temető üzemeltetési-, és a temetkezési szolgáltatás teljes gazdasági elkülönítését a köztemetők fenntartására és üzemeltetésére vonatkozó kegyeleti közszolgáltatási szerződés feltételei között a törvény saját rendszerén belül egyértelműen szabályozza.

Ezt alapul véve eléggé el nem ítéltető, s szakma becsületét is több mint erősen megkérdőjelező a cikk harmadik oldal első bekezdésében leírtak azon része, mely szerint „egyetlen temetkezési vállalkozás sem tud (nem is akar) eleget tenni” a két tevékenység költségeinek elkülönítésére vonatkozó törvényi előírásoknak. Lehet, hogy a cikk írója ennek feltételeit nem tudja teljesíteni, de azért ennek az érintett temetkezési vállalkozások teljes körére történő általánosítása már- már a rágalmas tényállását meríti ki, hiszen jogszabálysértéssel vádolja a temetkezési vállalkozókat.

§

A *működtetési* jog tulajdonosi hatáskörben tartása, vagy a temető üzemeltetőjének kizárólagos jogkörébe adása úgy gondoljuk, nem csorbítja, és nem is csorbíthatja sem a temetkezési szolgáltatók közötti versenyt, amennyiben a működtetés valamennyi temetkezési vállalkozás irányában egységes gyakorlatot jelent, hiszen ebben az esetben a megkülönböztetés fogalma nem is értelmezhető.

A harmadik helyen jelzett témakört- a vonatkozó törvényi előírások, és önkormányzati rendeletek kapcsolatát - érintően csupán a jogi szabályozás Alkotmánnyal való összhangjának vizsgálatára és annak minősítésére hivatott testület, azaz az Alkotmánybíróság e tevékenységi körhöz kapcsolódó határozatára kívánunk utalni.

§

A szabályozási rendszernek az Alkotmányban deklarált verseny szabadságával való összhangját az Alkotmánybíróság egy konkrét ügy kapcsán vizsgálta, s a testület döntését a cikkben is hivatkozott 40/2003. (VII.2.) AB számú határozatában és annak indoklásában meglehetősen részletesen elemezte. Ennek figyelembe vételével nem érthetőek azok a következtetések, amelyeket a vitaindító cikk ezen része tartalmaz. A cikk írója minden valószínűség szerint nem olvashatta kellő figyelemmel végig a határozatot, valamint annak indoklását, hiszen - hogy csak a cikk egy részére utaljunk - a beadvány készítői által támasztott szövegrész az Indoklás II. részében az önkormányzati rendelet vizsgált rendelkezéseként jelzésre került.

A legfőbb bírói testület határozatából kitűnik, hogy - a vonatkozó törvényi előírásokra történő utalással - megerősítette a tulajdonos azon jogát, hogy a temetőn belül az üzemeltetés keretében nyújtott szolgáltatások kötelező igénybevételét a tulajdonos saját döntése alapján előírhatja. Nem arról van szó tehát, hogy a tulajdonos a temetőn belüli temetkezési részszolgáltatásokat az üzemeltető kizárólagos jogkörébe utalhatja, hanem arról, hogy a temetőn belüli szolgáltatások esetén a tulajdonos ilyen irányú döntése esetén az üzemeltető által a temető üzemeltetésével összefüggésben, annak keretében biztosított szolgáltatások igénybe vétele kötelező.

§

Ez természetesen nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a tulajdonos a temetők üzemeltetésénél a külső temetkezési vállalkozások számára a temetőn belüli rész- szolgáltatások tekintetében teljes körű szabadságot biztosítson. Ez azonban nem kényszeríthető rá a tulajdonosokra.

A temetőn belüli - a Ttv. 25. § (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdés alapján önállóan is végezhető - temetkezési szolgáltatások a Ttv. Végrehajtási jogszabályként közzétett Kormányrendeletben, valamint a vonatkozó törvényi előírások figyelembe vételével végezhetőek. (A Ttv. 41.§ (3) bekezdés f) pontja a temetkezési szolgálta-

tás ellátása rendjének szabályozását önkormányzati kompetenciába utalja.)

A vitaindító cikk az adott témakörhöz kapcsolódó számos, részben releváns, részben pedig kevésbé fontos kérdést vet fel, amelyek felvezetése teljes körűségének hiányos - „szövegkörnyezetéből kiragadott” - voltából adódóan inkább alkalmas arra, hogy alapul szolgáljon téves következtetések levonására, mintsem hogy elősegítse a kialakult helyzet jogszabályi előírásokon alapuló, azok helyes értelmezésére épülő megnyugtató rendezését.

§

Ezek közül megítélésünk szerint az egyik legmeghatározóbb a temetőüzemeltetéshez kapcsolódó vélemény. A temetőüzemeltetés problematikájának ilyen meglehetősen leegyszerűsített módon való minősítése elsősorban hangulatkeltésre alkalmas.

Bár vitathatatlan e tevékenység részben „kvázi” hatósági, részben szolgáltatási jellege, azonban az előbbi tevékenységi kör jellegéből adódóan közvetlenül nem érinti temetőüzemeltető és a külső temetkezési vállalkozások kapcsolatát.

§

A szolgáltatási rész talán egy kicsit bővebb annál, mintsem hogy ezt - Ttv.-ben, valamint a Kormányrendeletben szabályozottak figyelembe vételével- csupán egyfajta „településtartási” feladatként lehessen minősíteni. Azt, hogy e tevékenység ellátásához milyen szervezeti struktúra, és eszközpark szükségeltetik, álláspontunk szerint minden esetben az ezen feladat ellátására kötelezett kompetenciájába tartozó kérdésnek kell tekinteni, s az egyes temetők méretét figyelembe véve nem lehet általánosítani.

§

A feladatok és a kötelezettség figyelembe vételével egyszerűen értelmezhetetlen a cikk 2. oldal 7. bekezdésének közepén szereplő vélekedés, miszerint gazdaságtalan egyes tevékenységekhez szükséges (pl: sírhelyek, ki- és visszahantolását biztosító) személyzet és technika biztosítása. Ezeket a tevékenységeket, azon túlmenően, hogy nem lehet a temetőüzemeltetés komplex feladatrendszeréből kiragadottan külön-külön vizsgálni, az önkormányzatokat terhelő törvényi kötelelem optimális teljesítése a már meglévő üzemeltetői kapacitás racionális kihasználása indokolja. A Ttv. hatálybalépését követően a törvény előkészítéséért felelős tárca által összeállított szakmai kiadványban is

egyértelműen rögzítésre került, hogy a sírásás üzemeltetői körbe tartozó tevékenység.

§

Ami a vitaindító cikk azon következtetéseit illeti, hogy a tulajdonos (üzemeltető) által a temetőüzemeltetés keretében biztosított résztevékenységek következtében a temetőüzemeltetést nem végző vállalkozások döntő többségét a jelenlegi szabályozás gyakorlatilag kizárná a teljes körű temetkezési szolgáltatás végzésének lehetőségéből, azaz kellékértékesítővé szorítaná vissza, úgy gondoljuk, hogy ennek a helyzetnek a minősítése a tulajdonos önkormányzatokat terhelő kötelezettségek, jogok kapcsolatrendszerét figyelembe véve egy kicsit szélesebb látókörű szemléletet igényel.

§

Véleményünk szerint a Ttv. elsősorban egy olyan szakmai joganyag, amely a temetkezési, és a kapcsolódó tevékenységekre vonatkozó, azok végzésének-, és nem a vállalkozási tevékenységek feltételeit hivatott szabályozni, illetve megteremteni. Bár vitathatatlan, hogy ez a két terület bizonyos mértékig összekapcsolódik, azonban vélhető, hogy egy szolgáltatás, különösen egy kegyeleti szolgáltatás szabályrendszerét nem a vállalkozásokhoz, azaz a vállalkozók érdekeihez, igényeihez kellene igazítani, hanem a vállalkozásoknak kell a tevékenységüket az alkotmánybírósági határozat tükrében a hatályos jogi szabályozás feltételrendszereihez, a szolgáltatás speciális követelményeihez igazodóan kialakítani.

§

Véleményünket jobbító szándékkal írtuk meg, fenntartva azt az álláspontunkat, hogy hasznosabb és célravezetőbb lenne, ha a szakma nem saját folyóiratán keresztül vitatkozna és üzenetne egymásnak, hanem egy közös tanácskozás keretében fogalmaznánk meg véleményünket és azt ütköztetnénk a jogszabály alkotókkal.

*Simóka Kálmánné dr.
Dr. Andor Ferenc
Puskás Béla
Pertrich Csaba
Nyakas László
Siklósi Vilmos*

Tudósítás az OTEI taggyűlésről

Beszámoló a tagság előtt

Az Országos Temetkezési Egyesület és Ipartestület (OTEI) 2004 május 18-án tartotta évi rendes taggyűlését, amelyre a tagság jelentős része megérkezett. A taggyűlést megelőzően az elnökség rövid megbeszélést tartott. Az idő rövideje miatt minden kérdést nem sikerült megbeszélni, ezért a taggyűlést követően az elnökség folytatta munkáját. A megbeszéltek kérdések közül néhány: az elnökség támogatja a MATESZ kezdeményezését a szakmai kamara létrehozására. Az elnökégre tudomásul vette, hogy elnök váltás miatt az alapszabály alapján a Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesület, Puskás Bélát delegálta az OTEI elnökségébe. Elismerően szólt az elnökégre a megújult Magyar Temetkezés Kegyeleti Szakmai újságról, hangsúlyozva azt, hogy a színvonal megtartása mellett, törekedni

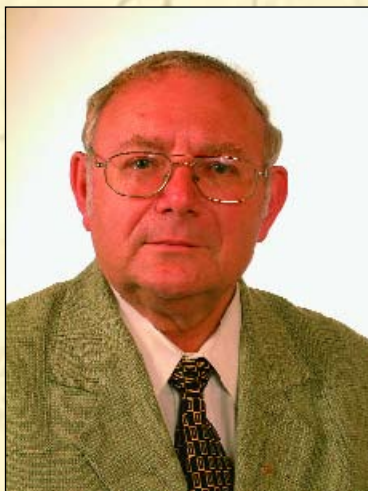
kell arra, hogy az újság önfenntartó legyen. Megfogalmazódott, az az elvárás is, hogy a példányszámot tovább kell növelni.

Sajnos Simóka Kálmánné dr. az OTEI elnöke külföldi tartózkodása miatt a rendezvényen nem tudott részt venni. A taggyűlésen az éves munkáról Dr. Ladocsy Géza tartott beszámolót. A vita során a hozzászólásokból kiderült, hogy ettől többet vár a tagság. A sokszínű sokirányú munkáról az elnökség többi tagja és a tagság számolt be. A mérlegbeszámolót és az alapszabály módosítását a tagság egyhangúan elfogadta. A módosítás kapcsán merült fel az az igény, hogy meg kell keresni azt a módot, lehetőséget, amelynek eredményeként a különböző pályázatokon eredményesen szerepelhet az OTEI is. A munkaterv tervezet vitája során ismét felmerült, hogy csak olyan anyagot szabad a tagság elé hozni, amelyről lehet vitázni. Elsősorban a jelenlévő tagságnak volt köszönhető, hogy olyan munkaterv került elfogadásra, amely alapján az elnökégre tud dolgozni. A taggyűlés végén ismét megfogalmazódott az a kérdés, mikor kerül elfogadásra a temetkezésről szóló törvény és kormányrendelet módosítása. Sajnos az elnökség csak a korábbi (B.M.) ígéreteket tudta megismételni, amelynek kapcsán a tagság egyértelműen megfogalmazta elégedetlenségét.

Kitüntetés

A Honvédelem Napja alkalmából, május 21-én, a honvédelmi miniszter a Magyar Hadisírgondozásért Kitüntetett cím II. osztályát adományozta Dr. Andor Ferencnek a Vas megyei Temetkezési Vállalat igazgatójának az oszfyasszonyfai hadifogoly temető és a szombathelyi katonatemető fenntartásáért.

A Magyar Hadisírgondozásért Kitüntetett cím III. osztályát adományozta Puskás Bélának a Somogy Temetkezési KFT. igazgatójának a kaposvári II. világháborús Központi Magyar Katonai Temető létesítéséért, a Minden Hősök emlékművének felállításáért, a kaposvári Hősök Templom működési feltételeinek biztosításáért.

A kegyeleti szakma szívből gratulál a kitüntetetteknek, áldozatos munkájukhoz további jó egészséget és kitartást kíván!

„Miattuk sírok én, szememből könnypatakok ömlenek”

JER. SIR. I. 16.

HOLOCAUST

Az 1944. március 19-én lezajlott német katonai megszállást követő események csak befejező szakaszát jelentették a magyarországi - ezen belül a Somogy megyei zsidóság tragédiájának.

Az 1944. április első napjaitól kezdődően kibontakozó zsidóellenes terrorhullám szerves folytatása volt az előző évek, évtizedek antiszemita politikájának.

A német megszállást követően a Sztójay-kormány azonnal hozzáfogott a „zsidókérdés” megoldásához.

Egymás után jelentek meg a magyar zsidóság ellen irányuló rendelkezések, amelyek nem csupán a nemzeti, hanem a társadalmi és emberi közösségekből is kirekesztették őket.

Ezek a rendszabályok úgy szigorúságuk, mint a végrehajtás módja tekintetében messze túlmentek a többi európai állam zsidóságával szemben alkalmazott mértékben.

A Sztójay-kormány 1944. április 5-től elrendelte a megkülönböztető jel, a sárga csillag viselését minden „hatodik életévét betöltő zsidó személynek”. A deportálások végrehajtását Veessenmayer birodami megbízott vetette fel áprilisban Sztójaynak, azzal az indokkal, hogy a német iparnak 100 000 fő munkaerőre van szüksége. Április második felében gettókat, internálótáborokat hoztak létre. Május elején a németek sürgetésére megkezdődött a zsidó lakosság összevonása, azaz a gettósítás.

Somogy megyébe - ahogy az ország más részeibe is - július elején a németek kiűritési parancsának megfelelően felszámolták a gettókat. Először a vidéki zsidóságot szállították be a kaposvári Baross utcai tüzérlaktanyába, majd a kaposvári zsidókat - miután „szakszerű motozásnak” vetették alá őket - csendőri kísérettel hajtották be a tüzérlaktanyába.

Június 4-én először a vidékieket, majd a következő napon a kaposváriakat szállították el.

„Az utazás kínjai után a megérkezés zűrzavara. A szelektálás - az első szelektálás. Az egyik sorban az öregek, a gyerekek, a betegek, a nyomorékok - a munkaképtelenek. Akiket meg sem számolnak, akikről feljegyzés sem készül, akik általában nyomban a fürdőnek álcázott gázkamrába kerülnek. Meztelenre vetkőztették, összezsúfolták őket, majd rájuk zárták a zöld tölgyfakaput. Felülről csillogó port - Cyclon-B gázt - szórnak be, amely a sok száz test hőmérsékletétől gázzá válik. Nyolc-tíz perc múlva nincs élő közöttük. A hullákat egy rab kommandó a krematóriumba szállítja, majd egy fogorvos kommandó kiszedi az aranyfogakat. Az égetést egy másik kommandó végzi.”

Somogy megye a vészkorszakban elvesztette zsidó lakosságának több mint 80%-át. Az életben maradottak a visszatértek létszáma 600-800 főre tehető. A pontos szám megállapítása ma már gyakorlatilag lehetetlen. Az utódoknak az emlékezésen túl erkölcsi kötelességük, hogy a lehető legpontosabb listát állítsanak össze az áldozatokról.

(Részlet Puskás Béla Tűzvonalban című könyvéből)

Temetkezési kellékek bemutatója Császártöltésen

Igényesség, szakmaiság

A címbéli jelzők jellemezték a Császártöltésen, Pünkösöd előtti hétvégén megrendezésre került, temetkezési kellékek bemutatóját. Három cég, a Keletfa, a Komfen és az E&P mutatkozott be a szakma és a szakma iránt érdeklődők előtt a Sportcsarnokban.

A legkiválóbb dekoratőröknek is dicsőségére válhatott volna az a megjelenés, amit ez a kiállítás nyújtott látványosságban.

A temetkezési kellékek teljes tárháza volt megtalálható, igényes, elegáns rendezésben, ahol a „felépített” ravatalozóktól, az urna, valamint koporsó választékig, azok kellékével együtt – úgymint szemfedők, koporsóbélések, keresztek, fejfák, ravataldíszek stb – a látogatóban azt az érzést keltette, hogy bemutató semmi kívánni valót nem hagy maga után.

Külön említésre méltó, s a kiállítást rendezők szakmaiságát dicséri, ahogy a fehér gyermekkoporsók hátterét megtervezték, kék, fehér, rózsaszín tülleből. Az urnák, valamint a koporsók számtalan forma, szín és anyagvilága, elrendezése egy nemzetközi szintű bemutatkozásnak is megfelelt.

- sas -

Bemutatkozik az E&P

Minőség, pontosság, választék...

Cégünk az „E&P” Kereskedelmi és Szolgáltató kft. Több mint tíz éves múltja tekint vissza. Kizárólag temetkezési kellékek (koporsók, szemfedők, urnák stb.) forgalmazásával foglalkozunk, forgalmunk legnagyobb részét Szlovéniából, Horvátországból és Szerbiából behozott koporsók teszik ki, de Magyarországon gyártott termékeket is forgalmazunk.

Vevő körünk az egyéni vállalkozókból, társas vállalkozókból és a megyei önkormányzati kft-ből és vállalatokból tevődik össze. Jól felszerelt raktárunkban közel 150 típusú fakoporsó áll rendelkezésre az ország egész területén lévő vevőkör részére. Kínálatunkban megtalálható a legolcsóbbtól a legdrágább típusú koporsó, s ezzel lehetőség kínálkozik a vevők minden rétegének kielégítésére. A szállítási határidőkkel és a fizetési feltételekkel rugalmasan alkalmazkodunk vevőink és a piac igényeihez, az egyenletes áruellátás érdekében mintegy negyedévnnyi raktárkészlettel rendelkezünk. Az áruk terítése kizárólag saját fuvarszervezőinkkel és saját dolgozóinkkal történik, adott esetben képesek vagyunk a megrendelt árut 24 órán belül az ország

bármely részére eljuttatni. Fő célunk továbbra is a minőségi termékek forgalmazása és a pontos szállítási időpont betartása, jövőbeli terveinkben elsősorban a termékskála bővítése szerepel, ami biztos, elégedet vevőkört eredményez.

Temetkezési kellékek bemutatója Császártöltésen

Keletfa: félévszázad tapasztalatával

A Keletfa Kft. széles választékú és magas színvonalú termékekkel jelent meg a kiállításon. A már jól ismert termékeken kívül új koporsókkal és kiegészítőkkel emelte a kiállítás színvonalát.

Ha a gyár több mint 50-éves múltjába visszatekintünk akkor látszik csak igazán, hogy milyen fejlődésen ment keresztül a hazai kegyeleti piac. A kezdetekkor még szegelve, csiszolatlan nedves fából készültek a termékek a lakkozás is ismeretlen volt évtizedekig. Abban az időben a kor gazdasági lehetőségei csak ezt tették lehetővé.

A forma és a minőség hihetetlen fejlődésen ment keresztül az évtizedek során. Manapság már elmondható, hogy a magyar szolgáltatók által használt termékek már elérik az európai színvonalat és már nincs szégyenkezni való az összehasonlítások során.

A Keletfa Kft., hogy megfeleljen a szolgáltatók igényeinek ebben az évben is új és kiváló minőségű termékekkel egészíti ki a termékválasztékát.

I. Az egyik legszínvonalasabb magyar gyártású termék a President, amely egy új stílusú kárpittal kerül forgalmazásra. Több színvariációval és egyedi különlegesen magas minőségű textíliával újul meg.

Ezenkívül hatszög formában is megjelenik ez a különlegesen szép termék.

II. A hatszögeknél egy tölgyből készült, láncos sordíszítésű koporsó (T-917) jelenti az újdonságot, amely extra magas fényezéssel és mérsékelt árával hívja fel magára a figyelmet.

III. A hagyományos magyar formában egy szép, nyárfából készült termékkel bővült a választék (F-21). A koporsó

harmonikus formája és kiváló minősége méltán nyerte el a közönség tetszését.

A Keletfa Kft. több mint 50 év tapasztalatával, magyar alapanyagból, magyar munkaerővel készíti termékeit. Ezután is mindent megtesz, hogy megfeleljen a magyar szolgáltatók magas igényeinek.

Temetkezési kellékek bemutatója Császártöltésen

Komfen: Európai színvonalú géppark, új termékek, kiváló kollektíva

A Komfen Kft., lassan 20 éves múltira tekinthet vissza, amely egy családi vállalkozással indult, s ma már – ahogy a képeken is látható – európai színvonalú gépparkkal, és törzsgárda dolgozókkal éri el azt a kiváló minőségű címet, amelyet szabász, hímző és varrógépeiről lekerülő termékeikkel, méltán megérdemelnek.

A kiállítás egyik házigazdái voltak a Komfen Kft. dolgozói, akik izléses egyenruhájukban, vendégszerető kedvességükkel, minden látogatót megnyertek. A vendéglátás mellett szemet kápráztató volt az egyik dolgozó Molnár Józsefné rögtönzött bemutatója, aki ördögös gyorsasággal mutatta be hímző tudományát, miközben az aranygyűrű az ujján azt jelezte, az összetartó és kitartó kollektíva munkáját, a Komfen Kft. tulajdonosai megbecsülik.

A Komfen vállalkozásban működik 1983 óta, 1990 óta temetkezési kellékeket gyártanak és forgalmazznak, kft-ként 1997 óta működnek. Mostani fejlesztésünkkel az ország legnagyobb és legmodernebb gépparkkal rendelkező temetkezési kellék gyártó cége. Az új üzem átadása kapcsán rendezett kellékiállításon kerültek bemutatásra új termékeik. A kiállítás nagyon jó hangulatban zajlott, közel 350 látogatója volt. A kiállítás színvonaláról a látogatók nagy elégedettséggel nyilatkoztak. Az új belések és ravatalgarnitúrák óriási sikert arattak. Olasz partnerük véleménye szerint is a kiállítás színvonala nemzetközi szinten is megállja a helyét.

- sas -

Sas Erzsébet

Tamás, Jutka és a temető I. rész - Titok

Csípős szél fúj. Jutkának hirtelen jött az ötlet, hogy Tamást felviszi bemutatni a Mamához, hisz már annyit mesélt róla. A Mama nem nyitott ajtót, biztos a temetőbe ment, mondta ki gondolatát Jutka.

– Nincs kedved sétálni egyet a temetőben? kérdezte Tamást.
– Szívesen, tudod én nagyon szeretem a temetőket, csak az a baj, hogy eddig akinek elmondtam ezt, mind olyan furcsán nézek rám.

Nahát, én is így vagyok ezzel örült meg Jutka és jólesően állapította meg, hogy még egy apró pont amelyben megegyezik Tamással.

A kórházban ismerkedtek meg két éve. Jutka, mindig elmosolyodik ha erre gondol, mert ugyancsak furcsa ismeretség az övéké. Tamás a folyosómelletti szobában feküdt. Már több hónapja volt benn. Húsz éve tartó súlyos cukorbetegségének egy rossz periódusában. A nővérek nagyon szerették, hisz már családtagnak számított, itt – ott segített nekik, hiszen nem volt fekvőbeteg. A legfontosabb, önként vállalt „feladata” volt, hogy felvette az örökké csörgő telefont, s a folyosófalra kiakasztott tábláról leolvasta, hogy akit hívtak hányas szobában fekszik, aztán szólt a betegnek. Fekvő betegeknek pedig üzeneteket vitt és hozott. Permanens, egész napi munkája volt ez, amiért a nővérek nagyon hálásak voltak.

Jutkát naponta többször hívták telefonhoz, munkatársai, barátai, a család, s sokan olyanok is, akikkel hónapok óta nem találkozott. Valószínű bejárta a várost a hír, hogy válik, ettől aztán egypár embert a kíváncsiság is hajtott, nemcsak az állapota felőli aggodalom.

Tamás eleinte csak beszólt, - keresik telefonon - a beszélősök azonban mind barátságatlanabbak lettek, ugyanis Jutka kórterme a folyosó másik végén volt. Tamás egyszer aztán ki is fakadt.

– Ki maga, hogy ennyit keresik telefonon? , szegezte Jutkának a kérdést. Olyan mulatságos volt, Krisztusi szakállával, feldúlt arccal, pizsamában, hogy Jutka legszívesebben azt válaszolta volna, hogy bizony nagyon kivagyok, hátha szelídebbre válik ez a morc arc.

Aztán csak feltápázkodott, és egy halk köszönömöt mormolva ment a telefonhoz.

Tamás, egyik nap estefelé, bejött a kórterembe, - neki még azt is elnézték a nővérek, hogy bemászka a női kórtermekbe,- odaállt Jutka ágya végébe és miután áttanulmányozta a lázlapját, leült az ágy szélére s a világ legtermészetesebb hangján beszélgetni kezdett.

– Hát nem érdekes, pont egyidősek vagyunk, egy évben, egy hónapban születtünk. Már tudom ám, hogy ki vagy. Engem Sze-

gedi Tamásnak hívnak, talán szoktál találkozni a nevémmel és a rajzaimmal a helyi lapban.

Jutka agyában fényesség gyúlt. Szóval ezért volt ismerős a név, amikor betegtársai sajnálattal emlegették, hogy milyen beteg is ez a fiatalember, aki úgy néz ki, mint Krisztus, s lépten-nyomon rajlappal és ceruzával a kezében mászkál a folyosón.

A temetőben sétálgatva Jutka gondolatait elsodorta az emlékezés. Tamás mesélt az eddig látott temetőkről, sírkövekről, a feliratokról, ezeken keresztül hamar eljutott a szobrászatig és a versekig.

Jutka hallgatta, néha válaszolt is neki, de gondolatai Tamásnál jártak. Milyen furcsa, gyakran mondta Jutkának, hogy ne gondolj rám, ha velem vagy. Ő mégis Tamásra gondolt, arra, aki ott sétált mellette.

A kórházban két hét alatt sok mindent elmeséltek egymásnak. Az olyan helyeken egyébként is hamar kinyílnak az emberek, s bár ők nem a hirtelen kitarukozók fajtájába tartoztak, nagyon jól esett igazán hasonszőrűvel találkozni és beszélgetni. Betegség, házasság, gyermeknevelés, munka, politika, válás, emberi kapcsolatok és azok hiánya, a témáknak se vége se hossza nem volt. Aztán is napra is sor került, amikor csak ültek és hallgattak. Ilyenkor Tamás hozta az elmaradhatatlan papírt és ceruzát és rajzolt. Jutka szerette nézni a kezét, ahogy pillanatok alatt kibontakozott a figura. Tamás nagyon tehetséges volt. Bár nem vették fel a képzőművészetre, előnytelen származása miatt, nem hagyott fel a rajzolással és a festéssel. Elvégezte a dekoratőri iskolát és mint amatőr festő sokat dolgozott, rajzait szívesen hozták le a megyei lapok.

– Majd én megtervezem a sírkövemet, meg a feliratot is rá, - ébresztette fel Tamás hangja a visszaemlékezésből - akarod, hogy a tiédet is?, tette hozzá gonoszkozva.

– Nem vagy egy kicsit morbid? – kérdezett vissza Jutka, miközben egy sírkő monstrum előtt álltak, amin márványgalambok turbékoltak és arany felirat hirdette, belül még üres. A tulajdonosok időben bebiztosították magukat. Tamás szokásos gúnyos mosolyával jegyezte meg, - mint mindig, ha valami nem tetszett neki - na, ez egy felejthető élmény! Olyan jóízűen tudta mondani, hogy Jutka mindannyiszor megjegyezte magában: Tamás egy igazi egyéniség, fanyar, utánozhatatlan humorral. Mindenről van véleménye, amit nem rejt véka alá, intelligens, tehetséges, milyen kár, hogy beteg. Eddig jutott Jutka a gondolatmenetben, aztán elszégyellte magát. Na és aztán. Mászkál egy csomó értéktelen, önző, tehetségtelen ember a világban, akiknek Tamással szemben csak egy érdemük van, hogy egészségesek. Most itt a temetőben viszont nem hazudhatott magának, nagyon jól tudta, hogy Tamás betegsége mindenben megváltoztatja az életét. Ezért vált el tőle a felesége, ezért korlátozódnak rövid kalandokra a kapcsolatai. Milyen jó hinni abban, hogy ő más. Számára Tamás teljes értékű ember. Végül is két független ember, egykorúak, jó barátok, megértik egymást, a külvilág szemében ezek voltak. Jutka azonban tudta, érezte, hogy Tamásnak ő többet jelent, mint egy jó barát. Soha nem bízta Tamást, mert érezte, ő sosem fogja szerelemmel szeretni. Másba volt szerelmes, és ha az a kapcsolat reménytelen volt is, Tamás nem az - az ember, akit pótlásra használt volna fel.

Jutka Tamásban az embert szerette, a sokat szenvedett, tehetséges, őszinte embert. Néha küszködött a könnyeivel, amikor Tamás feltűnően bevonult a fürdőszobába, hogy beadja magának az inzulint. Tudta, azért csinálja ilyen feltűnően, mert élvezte Jutka előtt nem kell titkolóznia, ilyen betegen ismerte és fogadta el őt.

Aztán Tamás kiállításai. Mióta megismerte, mindenhová elkísérte. Mikor Tamás ott állt a képei előtt a kiállítás megnyitókön, ő mindig a hátsó sorokba húzódott meg. Tudta, Tamás úgyis megkeresi a szemével, ilyenkor rámosolygott és érezte, ezzel a mosollyal erőt küld felé. Aztán a kiállítások utáni fogadások. Külön-külön beszélgettek a sok ismerőssel, baráttal, hisz mindkettőjüket nagyon sokan ismerték. Tamást a művei után, Jutkát az írásai után. Néha a szemükkel megkeresték egymást, a terem másik végéből, aztán tovább beszélgettek. Szükségük volt egymásra. Mindketten érezték, az emberek másképpen néznek rájuk amikor így együtt vannak, mint külön-külön. A magányos emberektől mindig menekülnek - mondta egyszer Tamás, pedig ő férfi volt, - köztudottan kevésbé kitéve a lesújtó pillantásoknak - és nagyon közvetlen, főleg ha művészetről volt szó. Milyen jó volt az ilyen megnyitók után hazafelé sétálni. Tamás lázasan mesélt, hogy a zsűriben ki mit mondott. Jutka nem tudta eldönteni, hogy igazából adott-e a véleményükre, vagy sem, de azt igen, hogy Tamást mindenki respektálta. Abban is biztos volt, hogy nem csak a tehetségéért, hanem emberi tartásáért is. Ő többször elkeseredett, pedig fele annyi oka sem volt rá, mint Tamásnak. Egészséges volt, jó munkahelye, szerető családja. Tamás

viszont leszálalékolták, éppen azután a kórházi kezelés után, amikor megismerkedtek, édesanyja idős és beteg volt, ráadásul messze lakott tőle, egy rokona sem élt a városban. Mégis!

Jutka felnézett rá. Milyen jó lenne szeretni ezt az embert. Menynyire megérdemelné. Sokszor voltak ilyen gondolatai, pedig tudta, elég sokat tapasztalt már ahhoz, hogy a szerelem nem érdem és akarat kérdése.

Szeretettel szerette Tamást, igazi őszinte baráti, már-már testvéri szeretettel. Aggódott érte, ösztönözte a festésre, rajzolásra, táplálta benne az erőt, a kislfiával való találkozások előtt. Mindig baráti szóval, a legkisebb reményt sem keltve benne, - hogy köztük más is lehet mint barátság - mert annál sokkal jobban szerette. Igazságtalannak tartotta volna, ha Tamás, aki olyan sokat szenvedett, reménykedik, érezte minden szóba belekapaszkodik, ezért vigyázni kellett ezekre a szavakra.

Aztán eljött a megnyugvás ideje. Tamás több hónapi kórházi kezelés után, nyolc oldalas levelet írt Jutkának. Igazi baráti levelet. Jutka még most is tudja a befejező sorokat, annyiszor elolvasta.

„Jó, hogy vagy nekem, hogy mellettem vagy, nem érzem magam egyedül a világban. Van egy szellemi társam, akinek elmondhatom jó és rossz gondolataimat, aki megértő, tud örülni a sikereimnek, vigasztal, ha bánatos vagyok. Mit is kívánhatnék ennél többet. Fontos vagy a számomra, jó veled lenni, jó hogy vagy nekem.”

Őszinte, egyszerű szavak. Jutka boldog volt, hogy Tamás elfogadja, belenyugszik, hogy ez a kapcsolat így maradjon. Érzékeny művészeleklével rájött, hogy csak így tarthatja meg Jutkát, mert ha mást akar mint barátságot, elveszíti, tönkretelheti a kettőjük közötti kapcsolatot, amely mindkettőjüknek oly sokat jelent.

– Látod, megint van egy közös tikunk, hallja Tamást, szeretünk a temetőbe sétálgatni, tudod, ezt sem lehet mindenkivel, az emberek többsége csak végszükség esetén jön ide. Nekünk bezzeg, nem lesz olyan tragikus ha idehoznak bennünket, néz huncutul Jutkára, mert érzi túllőtt a célon. Jutkán végigfut a hideg. Bosszúságot színlelve kezdi korholni Tamást.

– Neked mindenből viccet kell csinálni, - aztán megadóan legyint, és Tamásba karolva elmosolyodik.

– Tudod, ki cipel ki téged ide, majd szépen kísételez.

Ezen aztán mindketten elnevettek magukat, még jó, hogy már kifelé tartottak a temetőből.

A kapun kívül hideg szél akaszzkodott beléjük. A hazafelé vezető úton egyikőjük sem szólalt meg. Jutka arra gondolt, hogy gyorsan főz egy forró teát, mert érzi, Tamás reszket. Tamás pedig arra gondolt, hogy Jutka biztos azonnal teát fog főzni, mert látta az aggodást a szemében, amikor ő elkezdett reszketni.

/A szerzőnek 1994-ben megjelent „Széiben” című novelláskötetéből. A II. rész, melynek alcíme Késő, a következő számban jelenik meg./

Magyarok Itáliában

dol-

A Modenai kegyeleti szakkiallításra érkező magyar csoport részére Szekrényes András a Nyíregyházi Temetkezési Vállalat igazgatója egy külön programot szervezett. Útközben megálltunk Észak Olaszországban San Giorgio Nogoroban (Udine mellett van) egy gránit és márvány feldolgozó üzemben.

Valamennyiünk számára kellemes meglepetés volt, hogy itt is dolgoznak magyarok. Vendéglátónk Kónya László egy Budapesti szimpatikus fiatalember, aki készséggel válaszolt a csoport minden kérdésére, miközben kávéval és kapucinóval kínálta csoport tagjait. Valamennyiünkre nagy hatással voltak a méretek és a feldolgozott mennyiség. Lenyűgöző látvány volt a hatalmas daruk által mozgatott gránit tömbök darabolása, felületkezelése. Az üzem félkész és kész termékeket, állít elő, amely magába foglalja a nyers tömbök táblásítását és felület kezelését (csiszolás, martcsi-

Gránit üzem

szolás, fényezés. A késztermékek szinte minden igényt kielégítenek. (burkoló lapok, lépcsők, pultok, épületek díszítő elemei, szobrászati termékek stb. a cég legfontosabb felvevő piacai szinte az összes Közép-Európai ország köztük természetesen Magyarország is. Megrendeléseket a Magyarországi képviseletken keresztül vagy az Interneten keresztül lehet eljuttatni hozzájuk. Web cím: www.cadorospa.it Látványos és tanulságos látogatás volt.

Magyarok Itáliában

Ferrari koporsó üzem

A Modenai kegyeleti szakkiállításra érkező magyar csoport első este a Garda tó partján egy csodálatos fekvésű ele-

gáns szállodában került elhelyezésre. Este a Ferrari kopor-

só gyár egyik vezetője látott vendégül minket. Másnap a délelőtti órákban került sor a gyárlátogatásra. A magyar látogatókat Francesco Ferrari a gyár jelenlegi igazgatója fogadta. Tájékoztatójában elmondta, hogy az 1920-ban alapított cégnek a harmadik generációs irányítója. A korszerű üzem 10 ha területen terül el, a fedett üzemcsarnokok 48000 m² foglalnak el. Jelenleg 80 főt foglalkoztatnak. Termelési kapacitásukat tekintve Olaszország legnagyobb koporsó gyáráként tartják őket nyilván.

Az elmúlt években látványos fejlesztéseket hajtottak végre. Több kisebb koporsó üzemet felvásároltak és megkezdtek a gyártást a külföldön is. Az egyik legnagyobb beruházásuk Romániában Déván volt. Tudatosan készülnek arra az időszakra, amikor a kelet európai országok egy része tagja lesz az Európai Uniónak.

A tájékoztató után tekintetük meg a koporsó üzemet. A jól áttekinthető, szépen parkosított üzemi területen első pillantásra semmi nem emlékeztetett bennünket arra, hogy koporsó üzemben vagyunk. A hatalmas mennyiségű feldolgozott farakások, csak akkor tűntek fel, amikor megkerültük az üzem csarnokot. Belépve az első csarnokba automat fafeldolgozó gépek végtelen sorra kötötte le a figyelmet. Azonnal feltűnt, hogy a korszerű gépeket nagyon kevés ember irányítja. Szinte minden munkafolyamatot gépesítettek.

Több változatos formájú, de kiváló minőségű koporsót gyártottak, amelyhez hétféle fát használtak fel. Látványos munkafolyamat volt a felületkezelés. A szépen megmunkált koporsók mindenütt piacképesek. Igaz a termékek egy részének az árra nem a magyar piacra lett kialakítva. A Garda tó partján tett séta és város nézés után indult a csoport a következő szálláshelyre.

Olaszországi látogatásunk legfontosabb célja a Modenai kegyeleti szakkiállítás megtekintése. Csak pillanatnyi kellemetlenséget jelentett, hogy reggeli órákban eső és hideg

Magyarok Itáliában

Modenában

szél kísérte utunkat. A kiállítás helyszíne valamint a látottak feledtették velünk a kellemetlen időjárást. A két hatalmas teremben a kiállítók látványos eszközökkel igyekeztek a látogatók érdeklődését felkelteni. Utólagos adatokból tudjuk, hogy 13 ezren voltak kíváncsiak a kegyeleti termékekre ebből 2 ezren külföldiek voltak. Mindezek ellenére nem éreztük a zsúfoltságot. A hatalmas termekben és látogatók kiszolgálását biztosító egyéb helyiségekben eloszlott a tömeg. A kiállított termékek a kegyeleti termékek legszélesebb skáláját ölelték fel. (koporsók, urnák, textil termékek, bronz és kerámia termékek, gépkocsik, márvány és gránit termékek és az ezek megmunkálását biztosító gépek és szerszámok, nyomdai termékek, szoftverek) Példamutató módon, közös standon jelent meg a három legnagyobb olasz koporsó gyár (Ferrari 40000, Scacfi 40000 és a Lorandi 35000 db koporsót gyárt). A három igazgató együtt fogadta a magyar csoportot, és felváltva mutatták be cégük termékeit. Tanulságos volt. Ezek a gyártók nemcsak az export piacon lépnek fel közösen, hanem a belföldi piac stratégiai kérdéseiben is megpróbálnak közös álláspontot kialakítani. Együttműködésük hatással van a szabványosításra és az árak alakítására is. A kiállítás sikerét az is jelzi, hogy a

végén a látogatók között egy SMART típusú kisautót sorsoltak ki. Sajnos a nyertes nem a magyarok közül került ki. A tanulságos kiállítás után keserűen állapítottuk meg, hogy lemaradásunk a kegyeleti kultúra területén években, évtizedekben mérhető.

Puskás Béla

AZ ÖRÖK MÚZSA

Az Ideiglenes bemutatók sorában május 20-án nyitottuk meg Clara Aich New York-i fotóművész tiszteletére „Az örök műzsa”, a „Kerepesi temető női művei” címmel.

Tízletét – az Ibbotai bemutatással egy időben – a New York-i Domestic Arts Building múzeum is kiállítja.

A képeken a nő mint örök műzsa jelenik meg.

A Kerepesi temetőben olyan neves szobrászművészek alkotásait láthatjuk, mint Pásztor János, Klafkóczy-Székely Zoltán, Zala György, Garamszőlő család, Maróti Géza, Medgyessy Ferenc.

– A nőknek nemcsak a végtelenség féjdelmének, a keletkezett fraszúgnak a kifejezői, hanem reprezentálják az Örök Műzsanak, aki segít megállítani az élet terjedését és örökösét – így a kálvária meggyújtója Aich Klára.

*„Kongj városháza öreg harangja!
Hirdesd Szeged népének, hogy szülővárosa végórája érkezett!”*

A Nagy Víz Áldozatai

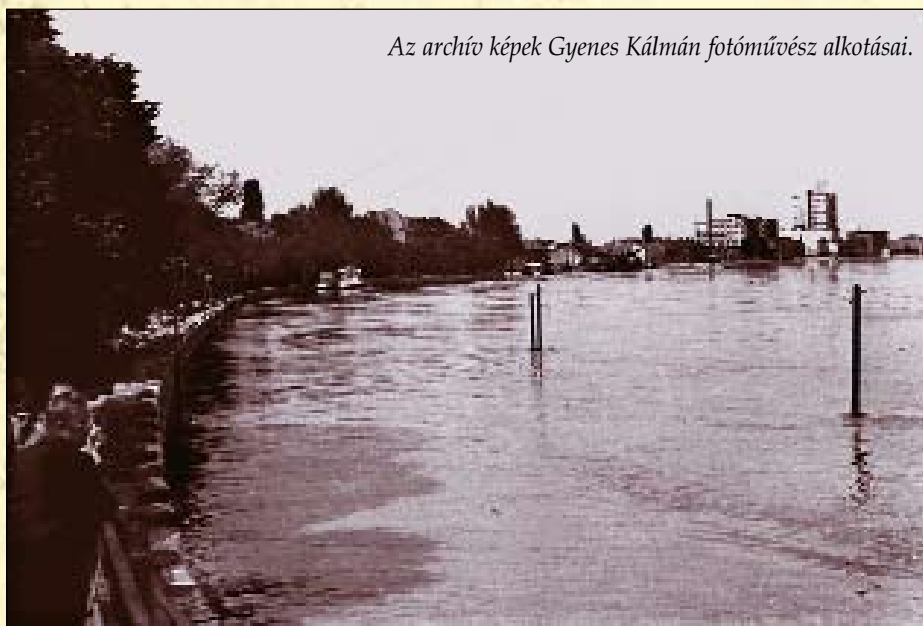
Aki megélte a tragikus pillanatot, soha nem felejt el! A korabeli krónikások szerint Petőfi Sándor Tisza című versének profetikus látomása jelent meg a városban maradt még néhány ezer szegedi polgár előtt: a megzabolázhatatlan folyó vészesen közeledett a dél-alföldi település felé, majd „zúgva, bőgve törte át a gátat...” és a perjési töltés felől elárasztotta Szegedet. Az embereknek annyi idejük sem maradt, hogy apró javaikat magukhoz vegyék és biztonságos helyre meneküljenek. Tudniillik ilyen nem is volt... Oda veszett mindenkünk: jószágaik, vert falú vagy vályogból épült házacskájuk, sokan pedig a tajtékozó, bődüle-

tes hullámtengerben végezték be földi életüket.

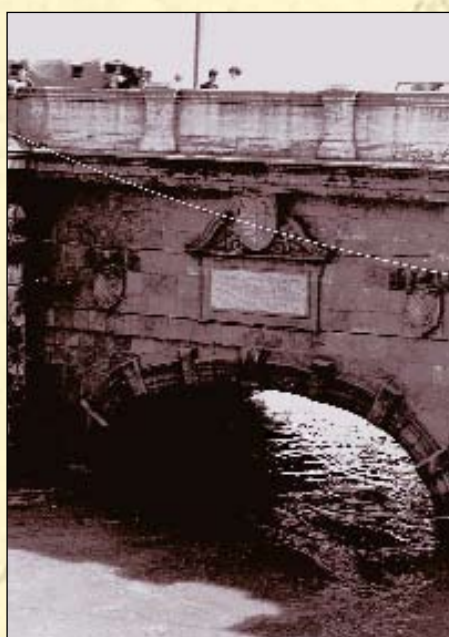
A Teremtőnek 1879. Évében, március hónap 12. Napján, hajnali fél 2-kor történt a fentebb leírt gyászos esemény, amely gyakorlatilag a földdel

ellenére azonban – különféle forrásokból – arra következtethetünk, hogy a 125 évvel ezelőtti tragédiában több százan vesztették életüket.

Az áldozatokra, valamint a várost ért katasztrófára kegyelettel emlékeznek az utókor. Az első úgynevezett árvízi emlékmű a szegedi belvárosi temetőben található. Tudniillik 1879 előtt a mai Kálvária téren volt a városi temető, az árvíz azonban a felismerhetetlenségig tönkretette ezt a kegyeleti helyet. Az akkori szegedi városi temetési bizottság határozata

Az archívó képek Gyenes Kálmán fotóművész alkotásai.

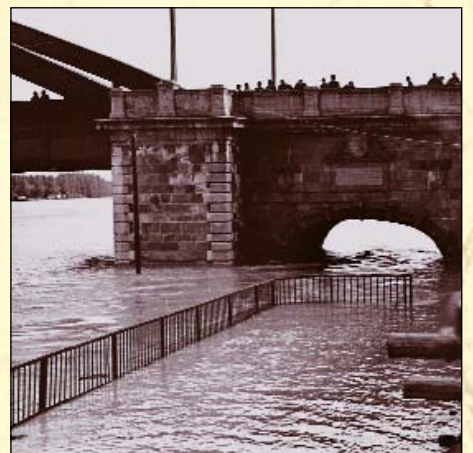

tette egyenlővé az akkor mintegy 70 ezer lelket számláló Szegedet. Az 5723 lakóházból mindössze 262 maradt épen, illetve használható állapotban.

A korabeli híradásokból kevés adat birtokába juthatunk az áldozatok számát illetően. Ez az akkori állapotokat ismerte nem is meglepő, hiszen a hírközlési eszközök korántsem voltak olyan fejlettek mint napjainkban, a lakosság nyilvántartása nem igazán pontos. Azt azonban tudjuk, hogy a Nagy Víz közeledtével – ez február utolsó napjaira tehető – sok szegedi vidéki rokonoknál, ismerősöknél keresett magának menedéket, március 3-án a szilléri töltés erősítésével párhuzamosan már bezárták az iskolákat, a vidéki tanulókat pedig hazaküldték. A fokozatos és átgondolt védekezés

alapján a tetemeket összegyűjtötték és az új temetőben helyezték őket örök nyugalomra.

Hódi Lajos, a Szegedi Temetkezési Kft. Ügyvezető igazgatója elmondja, hogy ők gondozzák azt a jelképes – homokkőből készült – kis emlékmű-

vet, amelyet a temető IV-es táblájában állítottak fel eleink. Az emlékmű oszlop alakú, mintegy 4 méter magas. A talapzatán vaskereszt, két oldalán angyalok állnak, az emlékező kegyeleti felirat pedig a következő: „Az 1879-es víz által megrongáltatván, a temetkezési bizottság 1882-i évben tetemeikkel áthozatta és megújította. Tétették a Belvárosi temetőbe: Árkus József és neje Kristóf Rozál.”

A későbbi időkből származó árvízi emlékmű a Tisza-parton áll. A Tisza Lajos körút végén található mementó Segesdi György alkotása és a féktelen hullámokat, a természet határtalan erejét, ugyanakkor az emberi kitartást is szemléletesen érzékelteti. A nagyárvíz centenáriu-

mán - 1979-ben - állították, egyidejűleg a várost védő új partfallal. A 12 méter magas emlékmű krómaccél, s olvashatjuk rajta azoknak a nagyvárosoknak a nevét, amelyek a legtöbb

segítséget nyújtották Szeged újjáépítésében: Róma, Brüsszel, Párizs, London, Moszkva, Bécs, Berlin.

Kisimre Ferenc

Kegyelettel emlékezik az utókor

Szegeden méltóképpen emlékeztek a Nagyárvíz 125. évfordulójára.

A várost csaknem teljesen elpusztító természeti katasztrófa napján, március 12-én, Botka László polgármester tartott ünnepi beszédet az Árvízi emlékműnél, majd a városi képviselő-testület, a pártok, a civil szervezetek és ahagyomány-őrző egyesületek helyezték el a kegyelet koszorúit a Tisza partján álló műalkotásnál. A Szegedi nemzeti Színházban ünnepi koncerttel emlékeztek a nagy Vízre, majd tudományos konferencián összegezték

a Tisza szabályozásának eddigi történetét és boncolgatták a további teendők egész sorát. Tudniillik árvízvédelmi szempontból akár mennyire is biztosnak tűnik a folyó szegedi szakasza, rengeteg feladat vár még a gátak kiépítésében és az árterületek rendbe tételében.

A 125. Évforduló kapcsán meghívták Szegedre a külföldi testvérvárosok, valamint azoknak a nagyvárosoknak a képviselőit, melyek tevőlegesen is részt vettek a Tisza-parti városújjáépítésében.

*Kisimre Ferenc
Fotó: Dusha Béla*

Kertészeti konferencia

Temetőkertészek és Fenntartók Egyesületének közgyűlésére 2004 május 21-én Kecskeméten, a Kertészeti Főiskolán került sor.

A taggyűlést követően került sor immár, hagyományosan a temetőkertészek és fenntartók egyesülete által szervezett Temetőkertészeti konferenciára.

Különlegessége az idei összejövételnek, hogy első alkalommal találkozunk az Európai Unió csatlakozás után - mondta köszöntőjében Puskás Béla a szervezet alelnöke, a konferencia levezető elnöke.

Lakatos Istvánné - Ági - házigazdaként a Kecskeméti Főiskola kertészeti kar nevében üdvözölte a megjelenteket hangsúlyozva annak fontosságát, hogy ismét az intézmény keretein belül zajlik ez a méltán rangos, országos szintű rendezvény.

A levezető elnök felkérésére Dobos János elnök ismertette a konferencia teljes programját, és annak esetleges változásait a meghívóban közölt eredeti tervekhez képest. Hangsúlyozta, hogy néhányan sajnálatos módon nem tudtak eleget tenni a meghívásnak de azok akik elfogadták, szakmájuk, területük kiváló képviselői. A résztvevők figyelmét felhívta azokra a kiállítókra, akik a konferencia ideje alatt bemutatják termékeiket, szolgáltatásaikat a főiskola által biztosított helyszínen. A „szakma” szinte minden lényeges területét érintő kiállítók látványosabbá tették a konferenciát. Különleges formájú és minőségű koporsókat mutatott be egy hazai cég a Tiszatréd. Igényesen kialakított komplett ravatal berendezéseket hozott a Konfen Kft. Professzionális, kézi földmegmunkáló gépekkel jelent meg a Rexim cég. Komoly, számítógépre applikált, térképes, temetői sírhelynyilvántartó programot mutatott be a Geo Design Plus. A Jó Föld Kft. pedig a készlet erejéig zsákos virágföldet kedveskedett a résztvevőknek.

Az előadások sorát dr. Orova Márta, a Belügyminisztérium EU információs központjának küldötte nyitotta meg az EU közösségi versenyjog, és a közszolgáltatási szerződések

összefüggéseinek témájában. Az előadó tájékoztatást adott a hallgatóságnak az információs központ céljairól, feladatairól. Fontos feladatnak tekintik a jogharmonizáció, és az uniós pályázati lehetőségek felkutatását és kiajánlását az érintettek felé. Tevékenységükről nyomtatott, illetve elektronikus kiadványok terjesztésével igyekeznek a szükséges információk továbbadására. Hangsúlyozta, hogy a diszkrimináció tilalmára vonatkozó elsődleges szempont, hogy egyenlő elbírálást kell biztosítani mind az önkormányzati cégek, mind a magánvállalatok tekintetében. Ismertette a legfontosabb előírásokat amelyek mindenek előtt a sokat emlegetett Római Szerződésben kerültek rögzítésre. A 86. cikkely tartalmazza azokat az előírásokat, amelyek a közszolgáltatást nyújtó szolgáltatók jogait, és kötelezettségeit taglalja.

A közszolgáltatást nyújtó cégeket egy bizonyos szinten külön kezeli a versenyszféra szereplőitől, de ugyanakkor szigorúan ellenőrzi azok működését. Lényeges elemnek tekinthető a jogalkotó azon törekvése, amely az általános érdekű szolgáltatások gyakorlását az egyes tagállamok között szabadon biztosítja. A közszolgáltatáshoz igénybe vehető támogatások, pályázaton elnyerhető források szabad felhasználása csak a közszolgáltatásra irányuló tevékenységre vonatkozik. Ennek megsértése, és az ezzel való visszaélés mind az EU-n belül, mind nemzeti szinten TILOS! Ennek kiküszöbölése csak olyan elveken alapuló szabályozáson múlik, amely előtérbe helyezi például az arányosság fogalmát.

Ez azt jelenti, hogy a versenykorlátok nem haladhatják meg azt a mértéket, amely már a teljesítéséhez szükséges működést veszélyezteti.

Juhászné Bujdosó Mária a BTI. Rt. Kertészeti osztályának vezetője látványos képekkel mutatta be a kertészeti

kultúra fejlődését Budapest temetőiben.

Dr. Reményi Mária Lujza az IGA 2003 Rostock kertészeti kiállításról szóló beszámolója szintén nagy érdeklődést váltott ki a hallgatóság körében. A különleges képanyaggal színesített, előadásában hangsúlyozta, hogy a temetők zöldfelületi funkciójának fontosságát és a növények harmoni-

kus elrendezése mennyire segíti a hozzátartozókat a halál, és a gyász feldolgozásában.

Érdeklődéssel figyelte a hallgatóság Kuli János előadását, aki a Nemzeti Kegyeleti Bizottság tevékenységét mutatta be. Az előadás kapcsán fogalmazódott meg az az igény, hogy örömmel vennénk, ha a Nemzeti Kegyeleti Bizottság egyébként rendkívül hasznos tevékenysége vidéken jobban lenne érzékelhető. Kertész Margit a Kulturális örökség napjairól tartott figyelemfelkeltő előadást. A konferencia egyik különleges eseménye volt Szekrényes András videó háttérképekkel megtartott előadása. Irigykedve hallgattuk az a

nagyszerű eredményt, amelyet a Nyíregyházi Önkormányzat támogatásával az általa üzemeltetett temetőkből elért.

Öröm volt látni, hallani, hogy az ország keleti szegletében maradandó, példa értékű kegyeleti tevékenység folyik. Fialat, tehetséges kertészt ismertünk meg Molnár Zsuzsa személyében, aki saját diploma munkáját mutatta be a hallgatóság számára. Tóth Imre a kecskeméti Református Temető gondnoka látványos képekkel mutatta be a temetőt.

*Ifj. Dobos János
Puskás Béla*

Fórum a temetkezésről

A Kertészeti konferencián a délutáni program fontos eseménye volt a pódiumbeszélgetés, amelyen Prutkai János a BM Település Fejlesztési iroda munkatársa és Horváth Csaba vett részt. Sajnos dr. Ladocsy Géza egyéb elfoglaltságai miatt lemondta részvételét. Az ötlet és a téma fontosságát mi sem jelzi jobban, mint az, hogy a délelőtti résztvevők kevés kivételtől eltekintve megtisztelték a pódiumbeszélgetés résztvevőit, és nemcsak hallgatóként, hanem aktív résztvevőként vettek részt a beszélgetésen Dobos János a Temetőkertészek és Fenntartók Egyesületének elnöke a beszélgetés gördülékenysége érdekében előre elkészített néhány kérdést. A gyakran indulatos felhangokat sem nélkülöző kérdések és hozzászólások jelezték, hogy sok még a megoldatlan probléma a kegyeleti közszolgáltatás területén. Meghívott vendégeink kertelés nélkül őszintén válaszoltak a gyakran kellemetlen kérdésekre is. Különös

érdeklődést váltott ki egy esetleges szakmai kamara létrehozásával kapcsolatos kérdés kör.

Általános volt az a vélemény, hogy a temetkezési törvény és a kormányrendelet sok fontos kérdést megoldott, azonban a törvényalkotó nem rendelt pénzt a végrehajtásra és a törvénysértések szankcionálásának sincsenek meg az eszközei. Egy szakmai kamara létrehozása legalább az utóbbit megoldaná. Az elhangzott kérdések és vélemények alapján abban egységes volt a résztvevők véleménye, hogy szükség van a törvény és a kormányrendelet módosítására. Amennyiben ezt a parlament október 31-ig nem teszi meg, akkor mulasztásos törvénysértést fog elkövetni. Sajnos nem ez lenne az első ilyen eset.

*Puskás Béla
Ifj. Dobos János*

Egy különösen hátborzongató kiállítás képei

Los Dias de los Muertos

Az élet és a halál nem feloldhatatlan ellentét

Volt Budapesten, a Centralis Galériában egy igen érdekes, európai szemmel talán szélsőséges témájú karikatúra kiállítás. Alkotója egy szerencsétlen sorsú grafikus, akit kortársai nem ismertek el, csak az utókor: Jose Guadalupe Posada. A mintegy 100 grafikából álló kiállítást kevesen láthatták. Saját hazájában – Mexikóban – az ő munkássága is hozzájárult, hogy az utcákra-terekre, otthonokba „bemerészkedett” egy abszurd figura, a mindent és semmit kifejező csontfigura. A „Senora la Catarina” a maga „bájos” vigyorával, üres szemeivel.

Milyen kultúra hozott létre, vagy fogadott el egy világviszonylatban is magasra értékelt karikatúristát? A mexikóiak különleges, sehová nem sorolható halotti kultúrája, melynek legnagyobb ünnepe, a mában is, az azték, maya hagyományokon alapuló „Halottak napja”.

Míg az európaiak számára a halál a tabutémák közé tartozik, a mexikóiak számára az élet és a halál nem feloldhatatlan ellentét. A mexikói ember régóta próbál együtt élni a haláltudattal, és gúnyt űz a „kaszásból”. Octavio Paz, mexikói író szavait idézve: „...homályosan tudjuk, hogy élet és halál nem más mint két egymással kibékíthetetlen, ellentétes mozgás, amelyek ugyanakkor egyazon valóságnak a kiegészítő elemei..!”

Az ünnepet élénk készülődés előzi meg. Beszerzik a sírok és az áldozati asztal díszítésére szánt virágot, amely mindig sárga, főképp a cempasuchil (aztékból: cempohuallixochitl – Tagetes, gólyahír, bársonyvirág),

amely a hagyomány szerint az azték idők óta a halottak virága.

Maga az ünnep általában október 31-én éjjel kezdődik, amikor a gyermekek lelkének fogadására készülnek föl. A nap folyamán földdísztették a sírokat, estére pedig elhelyezik a virággal, gyertyákkal díszített házi oltáron a nekik szánt ajándékokat. Ez mindig tartalmaz vizet és ételt, gyakran édességeket és esetleg néhány kedves játékszert. Mindenszenteket (Todos Santos) Halottak Napja (Dia de los Muertos, november 2.) követi. Ez a felnőtt halottak ünnepe.

Sok helyütt csak ezen a napon látogatják meg a temetőt, esetleg ott is éjszakáznak, gyertyafény, étel-ital és zeneszó mellett (Kicsit hasonlít a riói karneválhoz – ellentétes előjellel). A templomot is fölkeresik, ahol oltárt készítenek azoknak a halottaknak, akiknek nincsenek élő hozzátartozói.

Az ünneplés legnagyobb része azonban a házaknál folyik. A gyermek halottak asztalát leszedik, és feldíszítik a felnőttek számára. A virágok, gyertyák mellé víz, szeszes ital, étel, gyümölcs és sütemény kerül. Az étel leggyakrabban mole (szárnyashús, különféle színű mártásokkal elkészítve), valamint tamales (kukoricalevelekbe tekert fűszeres hússal töltött sült tészta). Az édességek közül a legjellegzetesebb a figurális halotti sütemény („pan de muertos”). Ez többnyire ember- vagy állat alakú, de díszítheti az alkalomhoz illő csontváz-figura is.

Az este folyamán látogatók hada érkezik minden házhoz, a zenekar is sorba jár. Így az ünnep evéssel-ivással, zenével, táncsal, jó hangulatban telik el. A gyerekek calaverákat kapnak ajándékba. Ezek cukorból, papírmáséból készült koponyák, csontvázak, koporsók és más hangulatos játékszerek.

Ez a tipikus mexikói szokás teremtette meg a „calavera” (koponya, halálfej) műfaját, amely eredeti jelentésén kívül így nevezi azokat a Halottak Napján ajándékba adott plasztikákat, játékszereket, amelyek halállal kapcsolatos dolgokat jelenítenek meg, valamint ez a neve annak a karikatúra-műfajnak, amely tréfás sírfeliratokat közöl, csontváz-formájú gúnyrajzok kíséretében, ismert személyiségekről.

Az ajándéktárgyak között leggyakoribb a koponya, amit napjainkban cukorból, vagy papírból készítenek és színes virágokkal, cirádákkal, vagy szimbolikus ábrákkal (mint pl. pók vagy kígyó) díszítenek. A koponya néha a homlokán viseli a megajándékozott nevét is. Papírmáséból, fafaragással készülnek azok a zsinóron rángatható, óriáskerekező, zenélő, táncoló és az élet számtalan helyzetében ábrázolt csontvázfigurák, amelyeket bájuk és humoruk a kiállítások kedvenc és kedvelt darabjaivá tett.

A Kegyeleti Múzeumban - az előbbieket bemutatására - időszakos kiállítás nyílt. A megnyitón, majd a kiállítás idején sok vendég tekintette meg a „Dia de muertos en Mexico” anyagát. Az európai szemmel sokszor meghökkentő, morbidnak látszó tárgyak egy teljesen más kultúrába engedtek betekintést, olyanba, ahol az elmúlás közel sincs annyira túlmisztifikálva, mint a mi gondolatvilágunk.

Magyar Hősök és Mártírok Emléknapja

Május utolsó vasárnapján került sor Kaposváron a Hősök templomában az immár hagyományos hősök napi rendezvényre. A katonai szertartás alapján megtartott rendezvény előtt Agg József főesperes celebrált misét minden elesett kaposvári hős és mártír emlékére. Az ünnepi beszédek után az állami és társadalmi szervezetek helyezték el a megemlékezés kosszorúit a Minden Hősök emlékművénel. Az ünnepséget követően a résztvevők átmentek a kaposvári

Hősök temetőjébe ahol a II világháborús parcellában került sor 57 magyar hős földi maradványainak katonai szertartás szerinti újra temetésére. A katonák korábban a Kaposvári Keleti temetőben nyugodtak Az exhumálásnak és újrateme-

tésének az volt az oka, hogy a katonasírok sírjelei erősen megrongálódtak, felújításuk halaszthatatlan volt. A katonasírok polgári sírok között voltak, gondozásuk, megóvásuk a megemlékezések megszervezése, összehangolása állandó problémát okozott. Az exhumálást és az újra temetést A Somogy Temetkezési KFT. dolgozói végezték el. Csak egy katonáhozátározóit sikerült felderíteni, akik részt vettek az ünnepségen és az újra temetésen ahol Pásztor Ist-

ván nya. ezredes vett végső búcsút az elesett katonától. Az exhumálás és az újratemetés költségeit a Mártírok és Hősök Közalapítvány ajánlotta fel.

Káspus

Sírfeliratok

Puskás Béla: „Temetők üzenete” című könyvéből

„Édesanyám

Még most is hallom hangodat,
Elporladt kezed még most is simogat.”

„Mint egykor kezéd a kezembe,
Úgy simul lelkem a tiédbe,
Az időn is túl.”

„Kedves leány, aludd álmodat csendesen,
rövid életed örömei helyett,
nyerj a mennyben örök életet,
A béke angyala őrködjék poraid felett.”

„Ifjú koromban
Jött a halál értem,
Szüzanyánál vagyok,
Ne sírjátok értem.”

HÍREK

Temetkezési Vállalkozók Dél-Dunántúli Egyesülete 7632 Pécs, Siklósi u. 97.

Dr. Daróczy István főosztályvezető részére
Belügyminisztérium Jogi Főosztály

Tisztelt Főosztályvezető Úr!

Az elmúlt hetekben a különböző temetkezési szakmai szervezetek széleskörű egyeztető tevékenységet végeztek egy temetkezési szakmai kamara létrehozása érdekében. Általános az a vélemény, hogy a temetkezési szakma területén meglévő visszasságok, gyakran kegyeletsértő, vagy etikátlan viselkedések egy szakmai kamara létrehozásával megszüntethetők. Példaként kezeljük a Személy és Vagyonvédelmi szakmai kamara elmúlt öt éves tevékenységét. Fontosnak tartjuk, hogy az ezzel kapcsolatos jogszabályi előírások kerüljenek be a temetkezési törvény és kormányrendelet módosítási javaslatok közé. A törvény 43 §. (6) új bekezdésbe javasoljuk az alábbi mondat beillesztését: A temetkezési szolgáltatók a kegyeleti szabályok betartása és betartatása, valamint a saját érdekeik védelme érdekében szakmai kamara létrehozását kezdeményezhetik. A 145/1999 (10.01.) Kormányrendelet 60 § - át javasoljuk az alábbi (6) bekezdéssel kiegészíteni: A szolgáltatók és a szolgáltatást is ellátó üzemeltetők számára a temetkezési szakmai kamarai tagság kötelező. A szakmai kamarából történő kizárás a működési engedély visszavonását eredményezi. A visszavonást a területileg illetékes jegyzőnek kell végrehajtani.

Kérem a Főosztályvezető urat, hogy javaslatunkat támogatólag terjessze a jogszabály módosítást előkészítő bizottság elé.

Kaposvár 2004, június 10.

Puskás Béla
Elnök

Temetkezési Vállalkozók Dunántúli Egyesülete

A Temetkezési Vállalkozók Dunántúli Egyesülete 2004. április 28-án Somlón tartotta meg szokásos évi rendes taggyűlését.

Dr. Andor Ferenc elnök beszámolóját és a pénzügyi elszámolást a tagság egyhangúlag elfogadta, majd döntöttek a szokásos szakmai útról.

A taggyűlést követően a résztvevők baráti beszélgetés keretében beszéltek meg a kegyeleti szakmát érintő legfontosabb kérdéseket.

Dél-Dunántúli Egyesület

A Dél-Dunántúli Temetkezési Egyesület megtartotta szokásos évi rendes közgyűlését. A beszámoló és a következő évi terv elfogadása után került sor az alapszabály módosítására. A cél közhasznú szervezetté átalakítani az egyesületet. A tisztújítás során a tagság Nyakas László lemondását elfogadta, majd Puskás Bélát, választotta meg elnöknek. A két alelnök Petrich Csaba és Nyakas László lett.

JÁGER URNA

Magyarország új,
hamvasztási kellékeket gyártó társasága

Érdeklődni: mobil 30/250-1874, tel/fax: 29/311-372

Szakmai siker

Made in Karsol

*Hatalmas érdeklődés övezte
a Karsol öt helyszínes kiállítássorozatát*

Több, mint 300 regisztrált látogató; több, mint 100 bemutatott termék, állófogadás, médiahírek. Nyíradonyban, Kaposváron, Kecskeméten, Pápán illetve Mátrafüreden.

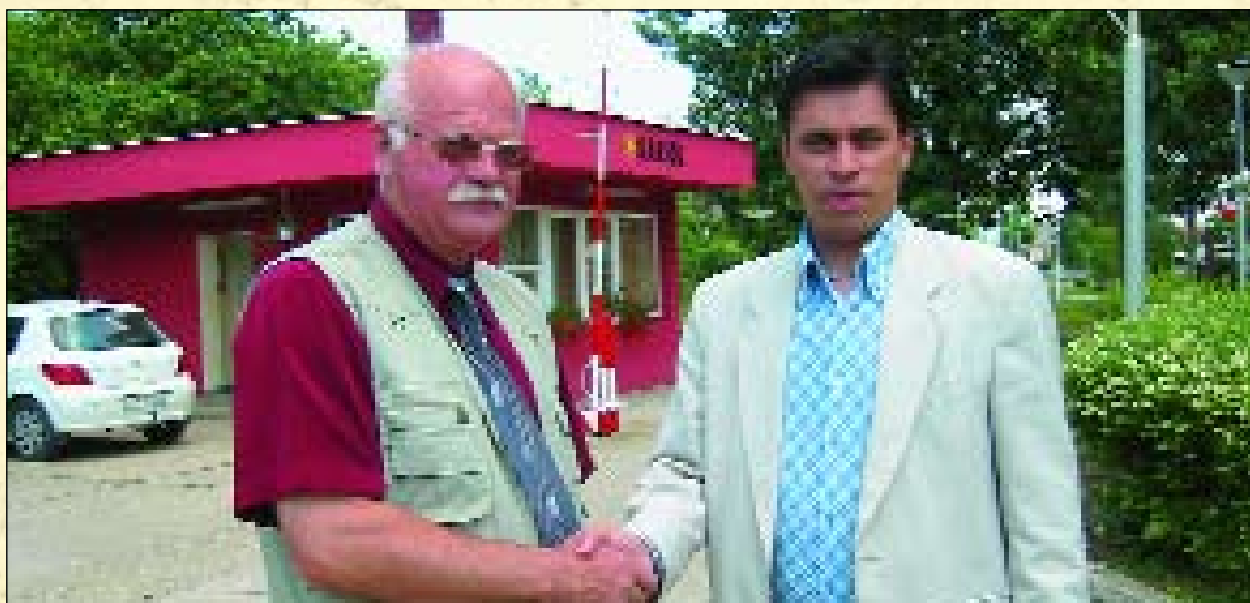
Ezek nem egy országos temetkezési kiállítás-slag-vortjai, a kitűnítő adatokat a Karsol termékbemutató körútja vívta ki magának, s a cég ezzel nemcsak egy újszerű üzleti stratégiát hanem egy modern termékstruktúrát is meghonosított a magyar piacon.

A kiállítást öt helyszínen nézhették meg az érdeklődők:

A kiállítás sikerét jól jellemzi, hogy a Karsol belföldi megrendelés-állománya jelentősen megnövekedett, aminek következtében a cég már két műszakban készíti mind a koporsótermékeket, mind a textíliákat. A foglalkoztatott létszám pedig már megközelíti a 60 főt. Az alábbi fényképek az egyes kiállítások helyszínein készültek.

Gyuláról repülhetnek a kétszemélyes londoni útra

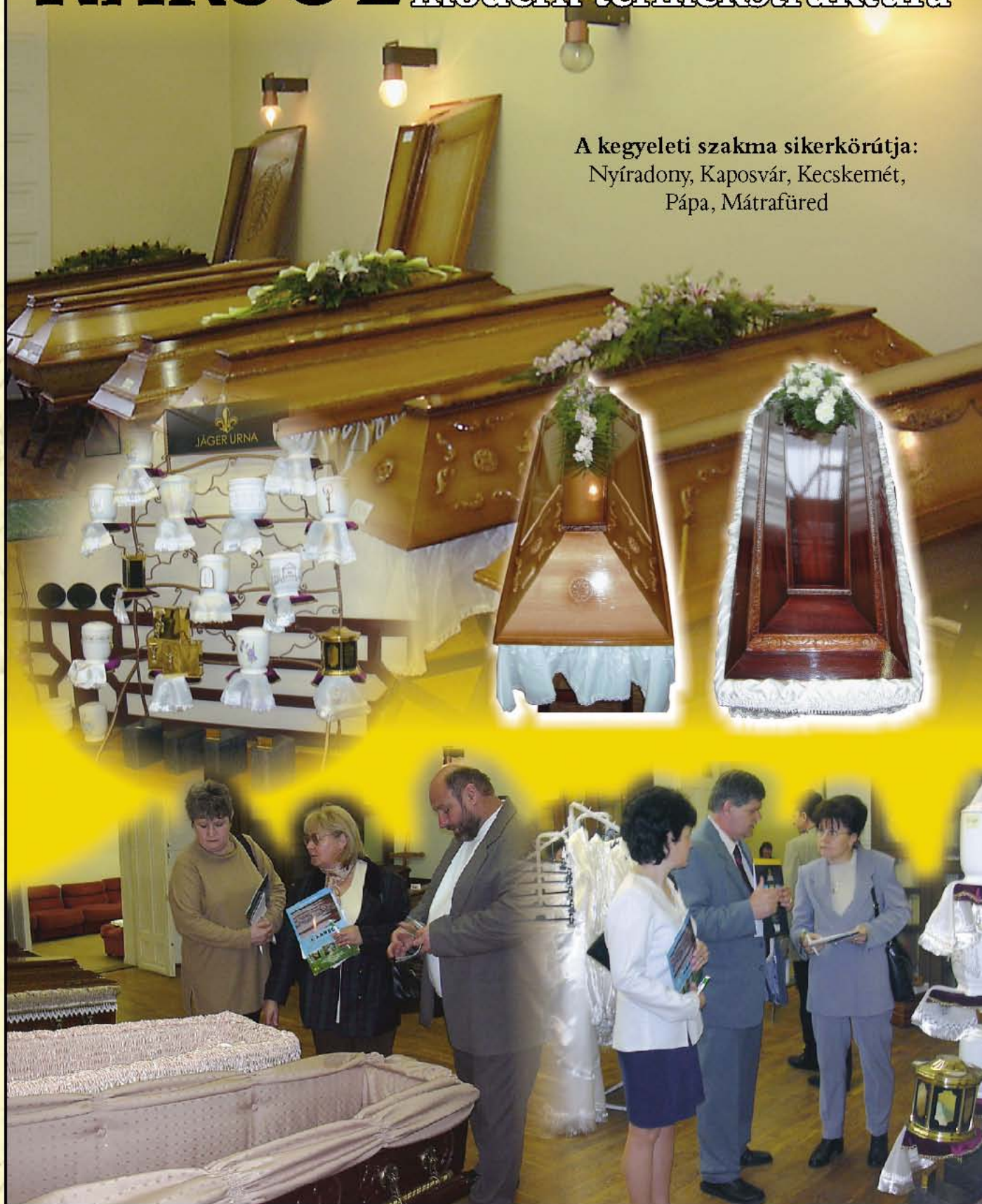

A kiállítássorozat utolsó állomásán kisorsolt londoni kétszemélyes utazást Dorogi János, a gyulai Pietas Temetkezés ügyvezetője veszi át Balogh Károlytól, a Karsol vezetőjétől

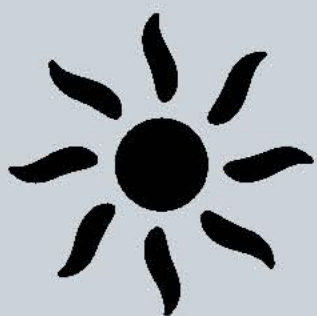
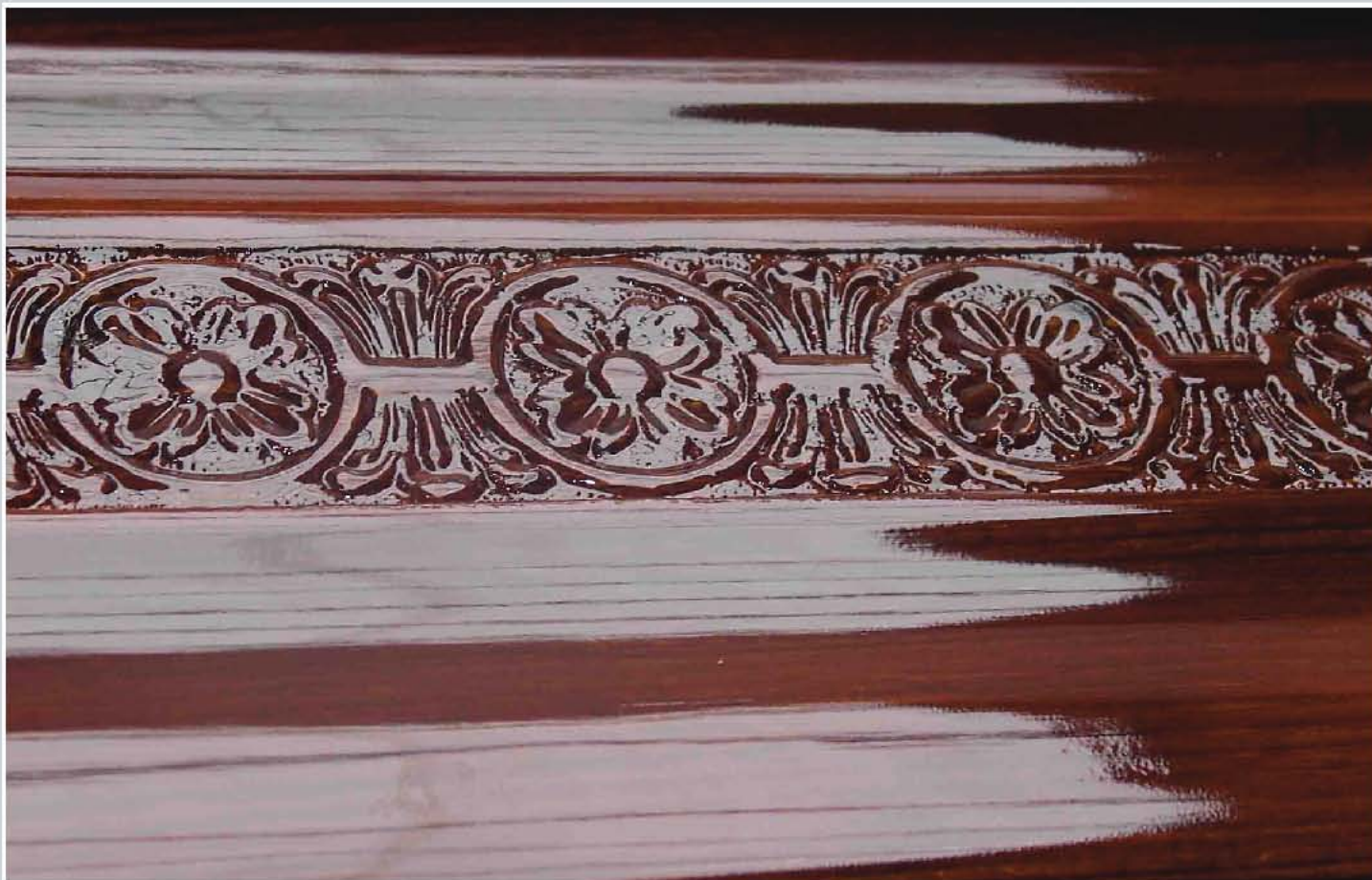

KARSOL újszerű üzleti stratégia modern termékstruktúra

A kegyeleti szakma sikerkörútja:
Nyíradony, Kaposvár, Kecskemét,
Pápa, Mátrafüred

Válassza a minőséget

KARSOL

Cím: H-4254 Nyíradony, Debreceni út 102.
Tel: (0036) 52 593 066, Fax: (0036) 52 593 061
E-mail: info@karsol.hu
www.karsol.hu